

ความขัดแย้งสหรัฐฯ-เวเนซุเอลา ระยะสั้นกระทบไทยจำกัด แต่ระยะยาวน่าห่วงระเบียบโลก สนค. ชี้ช่องไทยเร่งคว้าโอกาสลงทุนจากการย้ายฐานการผลิต

สนค. เกาะติดสถานการณ์ความขัดแย้งสหรัฐฯ-เวเนซุเอลา ชี้ผลกระทบระยะสั้นต่อการค้าและเงินเพื่อไทยมีจำกัด เนื่องจากสัดส่วนการค้าน้อยและราคาน้ำมันโลกไม่พุ่งแรง แต่ระยะยาวต้องจับตาความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์และการจัดระเบียบโลกใหม่ เน้นภาครัฐ-เอกชนเร่งเจรจาการค้าเชิงรุกและดึงดูดการลงทุนย้ายฐานเข้าไทย

นายันทพพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) โฆษกกระทรวงพาณิชย์เปิดเผย ถึงกรณีที่เมื่อ 3 มกราคม 2569 ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ สั่งปฏิบัติการทางทหารบุกจับกุมผู้นำเวเนซุเอลา โดยระบุว่าเหตุการณ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ต่อการควบคุมแหล่งพลังงานและการตัดวงจรอิทธิพลของมหาอำนาจชั่วคราวในลาตินอเมริกา ทั้งนี้ แม้ว่าผลกระทบเชิงเศรษฐกิจในเบื้องต้นต่อตลาดโลกไม่รุนแรงนัก โดยราคาน้ำมันดิบโลกไม่ได้พุ่งสูงขึ้นแต่กลับปรับตัวลดลงเล็กน้อย เพราะแม้เวเนซุเอลาจะมีน้ำมันสำรองมากที่สุดในโลก แต่ผลิตน้ำมันสัดส่วนน้อยกว่า 1% ของผลผลิตทั่วโลก และตลาดโลกยังมีอุปทานส่วนเกินอยู่ อีกทั้งหากสหรัฐฯ สามารถเพิ่มการผลิตจากเวเนซุเอลาได้น้ำมันจะยิ่งล้นตลาดขึ้นไปอีก แต่ในมิติของตลาดการเงินโลกกลับมีความเสี่ยงและผันผวนมากขึ้น นักลงทุนเริ่มโยกย้ายเงินทุนสู่สินทรัพย์ปลอดภัยอย่างเงินดอลลาร์สหรัฐและทองคำ อย่างไรก็ตาม หากมองไปข้างหน้า เหตุการณ์นี้เป็นสัญญาณของการจัดระเบียบโลกใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อภูมิรัฐศาสตร์การค้าโลกอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย สนค. ประเมินว่าในระยะสั้น ไทยได้รับผลกระทบค่อนข้างจำกัด ทั้งในมิติการค้าและการเงิน โดยการค้าระหว่างไทยและเวเนซุเอลามีผลกระทบทางตรงน้อยมาก เนื่องจากมูลค่าการค้าปี 2568 เพียง 55.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วน 0.01% ของการค้ารวม ขณะที่ฝั่งนำเข้าก็ไม่ได้รับผลกระทบ เพราะไทยไม่ได้นำเข้าน้ำมันจากเวเนซุเอลา ส่วนด้านการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน เงินบาทอาจผันผวนและอ่อนค่าลงในช่วงแรก ตามทิศทางเงินดอลลาร์สหรัฐที่แข็งค่าขึ้นจากการเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย อย่างไรก็ตาม ผลกระทบระยะยาว ยังเป็นความเสี่ยงใหม่ที่ต้องจับตาใกล้ชิด โดยเฉพาะด้านพลังงานและเงินเพื่อ หากสหรัฐฯ เข้าควบคุมแหล่งน้ำมันและเพิ่มกำลังการผลิตในเวเนซุเอลาได้สำเร็จ จะทำให้อุปทานน้ำมันโลกเพิ่มขึ้นและราคาน้ำมันปรับตัวลดลงในระยะกลาง-ยาว ซึ่งแม้ราคาน้ำมันที่ลดลงจะช่วยลดต้นทุนค่าครองชีพและเงินเพื่อโดยรวม แต่จะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรไทย อาทิ ยางพารา และพืชพลังงาน ที่มักแปรผันตามราคาน้ำมัน ซึ่งกดดันรายได้เกษตรกรและกำลังซื้อฐานราก นอกจากนี้ ด้านค่าเงินบาท หากราคาน้ำมันปรับตัวลดลง มูลค่าการนำเข้าของไทยจะลดลงตามไปด้วย ทำให้ความต้องการเงินดอลลาร์สหรัฐลดลง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยกดดันให้เงินบาทแข็งค่าขึ้นในระยะยาว และส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออก ยิ่งไปกว่านั้น ด้านภูมิรัฐศาสตร์การค้าโลก นโยบายในการจัดระเบียบโลกใหม่และการแทรกแซงประเทศอื่น ๆ ของสหรัฐฯ อาจนำไปสู่สงครามการค้าที่รุนแรงขึ้น การกีดกันทางเทคโนโลยี และการแบ่งขั้วห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการค้าโลกโดยรวม รวมถึงทำให้การส่งออกของไทยชะลอตัว

นายันทพพงษ์ กล่าวต่อว่า ท่ามกลางวิกฤตความขัดแย้งและการจัดระเบียบโลกใหม่นี้ ถือเป็นโอกาสสำคัญของไทยในฐานะประเทศที่วางตัวเป็นกลางทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นระหว่างสหรัฐฯ และจีนอาจตรงข้าม เช่น จีน จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการย้ายฐานการผลิต (Relocation) ออกจากจีนมายังภูมิภาคอาเซียนเร็วขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงจากสงครามการค้า ทำให้ไทยมีโอกาสคว้าเม็ดเงินลงทุนและส่งออกสินค้าทดแทนไปยังสหรัฐฯ

นายันทพพงษ์ กล่าวทิ้งท้ายถึงแนวทางรับมือและโอกาสของไทยว่า ภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยไทยต้องรักษาจุดยืนความเป็นกลางเพื่อรักษาสมดุลความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสหรัฐฯ และกลุ่มพันธมิตรเดิมของเวเนซุเอลา (จีน รัสเซีย) ควบคู่ไปกับการเร่งเจรจาการค้าเชิงรุก เพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมที่ต้องการย้ายฐานการผลิตหรือต้องการลดความเสี่ยงจากสงครามการค้าเข้ามาตั้งฐานการผลิตในไทย ทั้งนี้ ภาคเอกชนเองก็ต้องเน้นความคล่องตัวบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน และกระจายตลาดส่งออกเพื่อลดการพึ่งพาประเทศคู่ขัดแย้งมากเกินไป เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับระเบียบโลกใหม่ได้อย่างมั่นคง